

Herinneringsproject

NOOIT

MEER

OORLOG

Projectbundel 2010

WAAROM EEN PROJECT “NOOIT MEER OORLOG”

Het project “Nooit meer oorlog” refereert naar de Eerste Wereldoorlog, ook wel eens “Den Grooten Oorlog” genoemd. Een oorlog met miljoenen doden over de hele wereld. Een oorlog die je niet alleen blijft zien in het landschap van de Westhoek met duizenden graven in de meer dan honderd begraafplaatsen, maar een oorlog die je ook kan terugvinden in je naaste omgeving. Als je even rondkijkt kun je beslist in jouw gemeente een gedenkplaat of monument terugvinden.

De jaarlijkse feestdag op 11 november herinnert ons nog steeds aan de verschrikkelijke gebeurtenissen tijdens deze oorlog. Een oorlog die niet mag vergeten worden, zoals geen enkel andere oorlog. Maar toch...na meer dan 90 jaar geraakt deze oorlog wat op de achtergrond. De laatste getuigen, die het bewust hebben meegemaakt, zijn gestorven. Daarom dit project om de jongere generaties met deze historische gebeurtenis kennis te laten maken en bewust te laten worden....

HOE HET PROJECT ONTSTOND EN GROEIDE NAAR EEN BREDER DRAAGVLAK

Om de bijna vergeten oorlog opnieuw een gezicht te geven, werkten een aantal enthousiaste ouders en leerkrachten verbonden aan de Basisschool Mozaïek uit Sint-Kruis Brugge, een educatieve uitstap uit die de leerlingen opnieuw kennis liet maken met het oorlogsverhaal van de Westhoek.

Om voor dit project een breder draagvlak te vinden, werd op zoek gegaan naar een aantal partners en gevonden. Het Militair Commando West-Vlaanderen, de Provincie West-Vlaanderen, hier vertegenwoordigd door het provinciale initiatief Oorlog en Vrede in de Westhoek en het stadsbestuur Diksmuide werkten samen met Basisschool Mozaïek een educatieve projectweek “Nooit meer oorlog” uit.

Om leerkrachten een kader te geven bij het uitwerken van deze educatieve projectweek ontwikkelde het leerkrachtenteam van Basisschool Mozaïek een thematische projectbundel rond het thema van de Eerste Wereldoorlog en dit bekeken vanuit verschillende invalshoeken.

Voor deze ontwikkelde thematische projectbundel kreeg Basisschool Mozaïek dan ook in 2009 over de provinciegrenzen heen, z'n erkenning met de toekenning van de “Prijs Jeugd en Civisme”. Deze prijs motiveerde het leerkrachtenteam van Basisschool Mozaïek om het aangeboden projectkader, uit te breiden naar de kleuterschool. Basisschool Mozaïek werd dan ook in 2010 opnieuw beloond met de “Prijs Jeugd en Civisme” voor het uitwerken van een kleuterbundel.

Vanuit het samenwerkingsverband werd besloten om naast de bundel het geheel aan te vullen meteen daguitstap voor de lagere school, dit als een soort orgelpunt voor het projectwerk. De uitstap wordt gratis aangeboden door de provincie en haar partners en geeft de leerlingen de kans om kennis te maken met een aantal minder bekende plekjes aan het Belgische front uit 1914.

Om op een objectieve manier klassen te selecteren om deze uitstap mee te maken, werd in 2009 een webquest ontwikkeld die terug te vinden is op de website www.nooitmeeroorlog.be.

Doorheen een internetzoektocht maken leerlingen op deze website, kennis met een aantal personen die de oorlog van dichtbij meemaakten. Aan deze webquest wordt elk jaar een tijdelijke wedstrijdmodule verbonden. Klassen kunnen aan deze wedstrijd deelnemen waarna vier laureaten worden geselecteerd. Deze krijgen gratis de daguitstap naar de regio Diksmuide aangeboden.

VANUIT WELKE INVALSHOEK WERD HET PROJECT BELICHT

Traditioneel is oorlogsherinnering vaak gebruikt/misbruikt om patriottisme of nationalisme aan te wakkeren, om een onderscheid te maken tussen “de goeden” (wij) en “de kwaden” (de anderen) of om te diaboliseren of te heroïseren. Wij vonden het een goede zaak dat deze “vergeten oorlog” een gezicht kreeg en in te zoomen op het leed van gewone mensen, jonge soldaten én hun familie, ongeacht hun afkomst of nationaliteit.

Bij de concrete uitwerking van dit project werkten wij vanuit 3 pijlers :

Pijler 1 : Een gezicht en een gevoel geven aan de “vergeten oorlog”.

Om “ de vergeten oorlog” een concreet gezicht en een gevoel te geven en omdat de restanten van de “vergeten oorlog” nog steeds zitten verweven in onze naaste omgeving, zochten wij in de familiegeschiedenis van de leerkrachten van Basisschool Mozaïek... en vonden Viktor Vanhauwaert, een gesneuvelde soldaat en familie van juf Carine Priem, medewerkster aan dit project. Aan de hand van briefwisseling en getuigenissen van familieleden, bouwden wij het levensverhaal van Viktor Vanhauwaert, broer van de grootmoeder van juf Carine Priem, terug op...

Pijler 2 : Op zoek naar ankerpunten van de “vergeten oorlog” in de eigen omgeving.

De “vergeten oorlog” neemt tot op vandaag de dag nog steeds bewust of onbewust een plaats in in onze dagelijkse leefomgeving. Hiervan getuigen de talrijke huizen, monumenten en plaatsen in de eigen woonomgeving. Hoewel de beleving van de oorlog in gemeenten boven de frontlijn (bv. Brugge) en onder de frontlijn (bv. Poperinge) anders was, blijven deze “ankerpunten van de vergeten oorlog” een gezicht geven aan deze oorlog, de gesneuvelden en het leed van gewone mensen, jonge soldaten én hun familie, ongeacht hun afkomst of nationaliteit... Daarom gaan wij in dit project bewust op zoek naar deze ankerpunten.

Pijler 3 : Het bouwen van een “universeel vredesmonument”.

Om de gedachtenis aan de “vergeten oorlog” te laten “verankeren”, bouwen de kinderen als “rode draad” doorheen dit project een “universeel vredesmonument” op. De keuze voor een “universeel vredesmonument” en geen Belgisch-geen Vlaams-geen Duits-geen Frans-geen Brits-geen ... is bewust gekozen. Dit omdat wij de “vergeten oorlog” een gezicht willen geven vanuit het leed van gewone mensen, jonge soldaten én hun familie, ongeacht hun afkomst of nationaliteit... niet Belgisch-niet Vlaams-niet Duits-niet Frans-niet Brits maar universeel... want het verlies van een kind is voor elke moeder, ongeacht afkomst, rang, stand of nationaliteit, een hartverscheurende gebeurtenis.

DE KEUZE VAN HET UNIVERSEEL VREDESMONUMENT

Voor de keuze van het universeel vredesmonument vertrokken we van het symbool van de “Stone of Remembrance”. Een monument dat je op elk van de talloze oorlogskerkhoven van het Gemenebest in onze Westhoek terugvindt. Daardoor is in het vredesmonument ook “herdenking” en “gedachtenis” terug te vinden. Deze herdenking en gedachtenis zien we als een getuigenis en een boodschap die ons kan inspireren voor de toekomst.

Het monument bestaat uit 9 bouwstenen die de leerlingen in de loop van de vredesweek verzamelen tijdens de verschillende activiteiten.

Met de eerste drie stenen wordt een fundament gelegd. Dit fundament wordt gevonden in een terugblik op de geschiedenis. Eén steen symboliseert de geschiedenis van de Eerste Wereldoorlog in de eigen leefomgeving. Hiervoor gaan de kinderen op zoek naar ankerpunten in hun eigen leefomgeving, ankerpunten die de oorlog zichtbaar maken. De tweede steen symboliseert de geschiedenis van de Eerste Wereldoorlog in de Westhoek. Deze geschiedenis ervaren de kinderen door een bezoek te brengen aan enkele oorlogssites. De derde steen symboliseert oorlog en geweld vandaag de dag. Kinderen gaan hiervoor op zoek naar vormen van oorlog en geweld vandaag de dag, veraf maar ook dichtbij.

Met de zoektocht naar deze drie stenen, kunnen de kinderen begrijpen dat de geschiedenis ons leert dat geweld overal in de wereld voorkomt en van alle tijden is. Zo wordt geschiedenis een fundament om naar de toekomst te kijken.

samenwerken voor vrede	samen op stap voor vrede	samenwerken voor vrede
geef het laatste woord niet aan geweld	 gedachtenis	geef het laatste woord niet aan geweld
oorlog in eigen omgeving	geweld vandaag in de wereld	oorlog in de Westhoek

Boven dit fundament wordt in het midden een steen geplaatst waarop een klaproos is afgebeeld. Deze klaproos is afgeleid van de "Poppy" die in alle landen van het Gemenebest het symbool is voor de herdenking van de slachtoffers van de oorlogen. De klaproos groeide tijdens de Eerste Wereldoorlog op de slagvelden in Vlaanderen en werd daarom gekozen als symbool voor de gestorven soldaten. Zijn rode kleur geeft het lijden van de soldaten weer. Deze steen met klaproos is het symbool voor "herdenking en gedachtenis" en stelt de les voor die de geschiedenis ons heeft geleerd.

Rond de centrale steen met de klaproos wordt met vijf stenen een toekomst opgebouwd.

Een toekomst van hoop op vrede en op een betere wereld. De twee zijdelingse stenen steunen de toekomst. Ze symboliseren de belofte om nooit het laatste woord te geven aan geweld. De drie bovenste stenen vormen een nieuw dak voor een wereld waarin vrede een kans krijgt. Samen elke dag werken aan vrede in eigen leefomgeving en samen op stap voor vrede ...

HOE IS DEZE BUNDEL OPGEBOUWD

Deze bundel is opgebouwd uit twee delen. Het eerste deel omvat een projectkader voor de lagere school. Het tweede deel omvat een projectkader voor de kleuterschool. Elk deel is opgebouwd vanuit éénzelfde structuur, nl. de 5-dagenlijn. Met de 5-dagenlijn wordt het project gespreid en uitgewerkt over 5 dagen. Elke dag wordt de thematiek van het project belicht vanuit een andere invalshoek. Na het volbrengen van de uitgewerkte opdracht kunnen de leerlingen een aantal stenen uit het universeel vredesmonument verzamelen. Met de verzamelde stenen wordt op de laatste dag, de vredesdag, met alle kinderen van de school een vredesmoment gehouden. Tijdens dit vredesmoment wordt met de verzamelde stenen, een universeel vredesmonument opgebouwd, een monument dat een vaste plaats in de school kan krijgen.

Beide bundeldelen werden uitgewerkt vanuit het leerplan wereldoriëntatie. Voor de kleuterbundel werd een link gelegd vanuit het ontwikkelingsplan naar het leerplan wereldoriëntatie.

Zoals reeds eerder vermeld, vormt de bundel een kader waarbinnen een project rond de thematiek van de "Eerste Wereldoorlog" op school kan worden uitgewerkt. De bundel geeft dan ook talrijke suggesties voor leerkrachten. Deze suggesties kunnen leerkrachten vrijblijvend inpassen in hun schooleigen projectuitwerking.

DEEL 1 : PROJECTBUNDEL “NOOIT MEER OORLOG” : LAGERE SCHOOL

WELKE LEERPLANDOELLEN WERDEN NAGESTREEFD ?

Wereldoriëntatie

Mens en zingeving

- 2.3 Kinderen ontdekken hoe mensen omgaan met grote momenten in het leven.
- 2.5 Kinderen zien in dat elke mens "iemand" is, "iets" betekent, en op de een of andere wijze blijft voortleven in de herinnering van anderen.

Mens en het muzische

- 3.6 Kinderen combineren woord, beweging, beeld, drama, muziek ...om de ervaringen rond een thema of project naar anderen te communiceren.

Mens en medemens

- 4.5 Kinderen kunnen zich verplaatsen in de gedachten, gevoelens en waarnemingen van anderen en houden daar rekening mee.

Mens en samenleving

- 5.2 Kinderen zien in dat elke groep eigen doelen nastreeft wat tot conflicten kan leiden.
- 5.3 Kinderen zien in dat vele groepen en volkeren eigen symbolen of kentekens hanteren.

Mens en tijd

- 8.10 Kinderen kunnen in de tijd ordenen en zowel hun eigen als de Europese geschiedenis in perioden indelen.
- 8.14 Kinderen beseffen dat er naast een heden, ook een verleden en een toekomst zijn.
- 8.15 Kinderen zien in dat er verbanden zijn tussen een historisch verschijnsel en de tijdsomstandigheden.

Mens en ruimte

- 9.1 Kinderen ervaren en uiten dat elke ruimte een indruk oproept of nalaat en dat verschillende factoren daarbij een rol spelen.
- 9.4 Kinderen dragen mee zorg voor de ruimten waarin ze verblijven.
- 9.9 Kinderen kunnen gebruik maken van diverse voorstelling van ruimte
- 9.10 Kinderen kunnen plaatsen en gebeurtenissen waar ze kennis mee maken vlot op een passende kaart of plattegrond terugvinden.

Overkoepelende doelen

- 0.12 Kinderen kunnen uit een aantal vaststellingen zelf conclusies trekken.
- 0.13 Kinderen kunnen informatiebronnen op een doeltreffende manier hanteren.

DAG 1 : DE VERGETEN OORLOG KRIJGT EEN GEZICHT

Het verhaal van Viktor ...

Alle kinderen van de school worden samengebracht in een daartoe geschikte ruimte.

Ze maken kennis met “De vergeten oorlog” en dit aan de hand van het levensverhaal van een soldaat, Viktor Vanhauwaert (zie bijlage). Het levensverhaal van Viktor wordt tijdens het voorlezen visueel ondersteund met de powerpoint (zie bijlage).

Wat gaan we deze week doen ...

Na het verhaal krijgen de kinderen wat toelichting over de vredesweek :
Vertel de kinderen dat we deze week Viktor en z’n vriend- soldaten herdenken.

Hoe gaan we dat doen ?

We zullen voor Viktor en z’n vrienden een monument bouwen.

Leg indien nodig uit wat een monument is.

Vraag aan de kinderen hoe we dat zouden kunnen doen ? ... met stenen ...

Vertel de kinderen dat ze elke dag een opdracht krijgen waar ze bouwstenen mee kunnen verdienen.
Met hun verdiende stenen wordt er op vrijdag een vredesmonument gebouwd.

De steen met de klapproos ...

De eerste steen die de kinderen kunnen verdienen, is de steen met de klapproos.

Vertel de kinderen dat de klapproos tijdens de Eerste Wereldoorlog bij ons groeide op de plaatsen waar de soldaten vochten. Daarom gebruiken we de klapproos om de gestorven soldaten te herdenken.

De dagopdracht ...

Kom iets meer te weten over “de vergeten oorlog”.

eerste en tweede leerjaar

Aan de hand van 5 puzzels (= 5 verknipte foto’s) vertelt de leerkracht iets meer over de betekenis van de foto en de link met “de vergeten oorlog”.

derde, vierde, vijfde en zesde leerjaar

Aan de hand van de informatiebundel (zie bijlage) en/of aan de hand van een vrijblijvende zelf opgezette tentoonstelling, wordt er een vragenbundel opgelost (zie bijlage)

Achtergrondinformatie

In bijlage kun je een informatiebundel terugvinden die de leerkracht vrijblijvend als achtergrondinformatie kan gebruiken of die de leerling kan helpen bij het invullen van de vragenlijst.

Suggesties

In de inkomhal van de school kan een tentoonstellingsruimte opgezet worden, aan de hand van foto’s, muziek en de powerpoint uit bijlage. Eventueel kan hier de lokale heemkundige kring ondersteuning bieden, bij het invullen van lokale ankerpunten in de tentoonstelling.

Het geven van de dagopdracht kan misschien door de directeur gebeuren om de mogelijke impact bij de kinderen te vergroten.

Het verhaal van Viktor

De grote oorlog WO I (dia1)

Ik ben Viktor Vanhauwaert. (dia2)

Geboren te Ruddervoorde (West-Vlaanderen) op 7 augustus 1888.

Dit is mijn levensverhaal.

Mijn ouders (dia 3) kregen 14 kinderen. In die tijd stierven heel veel baby's en kleine kinderen aan ondervoeding en slechte hygiëne. We waren arm, zeer arm. We groeiden maar met 8 van de 14 kinderen op. Mijn moeder leed heel erg onder het verlies van haar 6 kinderen. Het leven was hard toen. Er was niet veel werk op het platteland. Mijn vader was landwerker en mijn moeder deed het huishouden en verdiende wat bij met kantklossen.(dia 4) Mijn oudste zus vertrok met haar gezin rond 1907 naar Canada. In de hoop de armoede hier te ontvluchten en daar een beter leven te kunnen leiden.

In 1910 ging ik haar achterna. Het was hier in Vlaanderen geen doen meer. Er was geen werk en de armoede sloeg steeds harder toe in de gezinnen. Ik werkte er bij de boeren en logeerde bij mijn zuster.

Dat leven ging een tijdje goed. Maar ik werd geplaagd door heimwee.

Ik miste mijn familie en vrienden. (dia 5)

Daar kon ik tenminste nog plezier maken in het dorp, want hier begrijp ik de taal niet goed. Maar ik heb geen geld om de reis te betalen.

In 1914 breekt in Europa de oorlog uit. Hier in Canada volgen wij met spanning wat er in de oorlog gebeurt.

Opeens krijg ik te horen dat er fel gevochten wordt in de Westhoek. Ieper, Diksmuide dat ligt maar een 50 tal km van Ruddervoorde, mijn dorp.

Ze zoeken vrijwilligers. Ik geef mij hier in Canada aan om vrijwillig in het Belgisch leger te vechten. Ik hoop dat ik eens in verlof zal kunnen gaan en mijn ouders zal terugzien.

Ik kom al gauw in de loopgraven terecht.(dia 6) Dat zijn lange grachten die verstevigd zijn met planken en balken,(dia 7) zodat ze niet meer kunnen instorten. Op de grond worden planken gelegd zodat de soldaten niet voortdurend in de modder moeten staan. De zijkanten worden verstevigd met zandzakjes. Eigenlijk zit daar geen zand in maar aarde die we uit de grachten scheppen. We noemen ze "vaderlandertjes".(dia 8)

Maar moeder, het leven is hier soms ondraaglijk. Vorige week werden we een hele week lang gebombardeerd. Dag en nacht regende het bommen om ons heen. De loopgraven brokkelden af. We kregen klompen aarde op ons hoofd en moesten onszelf met de spade weer vrij scheppen. Soms vonden we soldaten die gestikt of platgedrukt waren door de aarde. Het was om gek te worden van angst. Zelfs de ratten, die anders zo stout zijn en ons brood uit onze handen durfden te stelen, werden gek van al dat lawaai. Zeven dagen kregen we niets te eten of te drinken terwijl bom na bom boven ons uiteenspatte. Het was een hel. Al die gewonden en doden om ons heen. Ook als het wat rustiger is, is het hier geen lacheding. Het heeft de laatste tijd veel geregend. De loopgraven zijn veranderd in modderpoelen.(9)

Onder de houten loopplanken staat veel water. Als je eraf schiet heb je kans om te verdrinken.

Als er iemand een manier weet om van de luizen af te geraken die in onze kleren zitten, schrijf het mij. Ik geloof dat ze mij in stukken gaan bijten. En dan al die ratten en muizen. Ik verlang ernaar dat ik hier even weg kan.

Moeder, ik heb goed nieuws. Ik mag enkele dagen met verlof. De tijd zal te kort zijn om tot in het dorp te geraken. Ik hoop dat ik mijn broer Emmery zal zien, die naar ik venomen heb hier niet ver vandaan ook aan het front zit. Hopelijk is hij nog in goede gezondheid.

Spijtig genoeg gaat mijn verlof niet door. Iemand die getrouwd is en kinderen heeft mocht mijn plaats innemen. Ik moet hier nog langer blijven. Ik zit hier nu al zes weken in dezelfde vuile, stinkende modder. Ons wassen kunnen we niet want het water is vervuild door bommen met giftig gas. We krijgen gasmaskers (10) om op te zetten bij een gasaanval. Heel veel mensen zijn al "gepakt van de gaze" en hebben voor hun leven lang ademhalingsmoeilijkheden.

Eindelijk mag ik toch eens met verlof. Ik ontmoet 10 km achter het front mijn broer Emmery. Hij is gepakt van de gaze en heeft een schotwonde. Hij zal verzorgd worden in een hospitaal in Parijs. Jammergenoeg moeder, zal je hem als alles goed verloopt pas na de oorlog terugzien. Maar tijd geeft hoop.

Hier achter het front mogen we in de open ketels van een brouwerij een heet bad nemen. Eindelijk eens wat warmte en verse kleren. Onze kleren worden gekookt in grote ketels om de luizen eruit te krijgen.

Jammergenoeg kunnen die beestjes ertegen en komen hun eitjes door de warmte uit. Als ik mijn kleren terugkrijg zitten er nog meer luizen in dan voordien.

De eettrantsoenen zijn zo klein dat we rapen van op het veld eten. In een schuilhol dat de Fransen hier twee jaar geleden verlaten hebben, vinden we beschimmelde beschuiten. Maar ze hebben me toch gesmaakt. De honger was te groot. We vonden ook broodkorsten die weggegooid waren uit de keuken van de officieren. We schraapten de modder eraf en aten ze op.

Het feest is uit! We moeten terug naar het front.(11)

We krijgen een opdracht "Ten aanval". Dan moeten we uit de loopgraven kruipen en vanuit het niemandsland de vijand, die slechts 100 m verder zit met onze geweren beschieten. De kans dat je in zo een aanval sneuvelt is wel erg groot.

We houden in onze loopgracht de hele tijd onze horloge in het oog. Het is nacht en stikdonker. Vijf minuten voor de aanval schudden onze makkers elkaar de hand. We zijn allemaal zeer zenuwachtig. We zeggen "tot later, we zijn weg nu". We kruipen uit de loopgracht.(12) We zijn nauwelijks in niemandsland of we zien de Duitsers uit de bunkers komen. Het is een oneerlijke strijd. Wij zijn met veel te weinig en zij hebben betere mitrailleurs. Als je geluk hebt kan je schuilen in een bomput.

Op een dag is het rustig op het front. Er gebeurt niet veel. We maken van de gelegenheid gebruik om munitie in de loopgracht te verdelen. We doen dit met een wagentje dat op sporen loopt, zoals in de kolenmijnen. Ze noemen dat een "Berlingske". Ik duw zo een wagentje voort. Het is zo stil. Ik ben wel eens benieuwd wat er in het niemandsland gebeurt, en steek voorzichtig mijn hoofd boven de loopgracht uit. Niemand te zien.

Opeens BANG!(dia 13) De kogel van een Duitse scherpschutter treft mij in de mond. Ik zak ineem. Moeder... het spijt me. We zijn 27 maart 1916.(dia 14)

Ik ben gesneuveld. Ik had je zo graag nog eens gezien, na al die jaren. Het heeft niet mogen zijn. Je bent weer een van je kinderen verloren.

Ik ben gesneuveld in Diksmuide en begraven te Hoogstaede. (15) We liggen hier met velen. Heel veel van mijn vrienden vinden hier de eeuwige rust. (16)

Ons kerkhof is jammergenoeg niet het enige. Hier in de streek zijn er tientallen kerkhoven die de duizenden, honderdduizenden gesneuvelden herdenken. (17+ 18)

Enkele maanden na de oorlog krijgt moeder Vanhauwaert in Rudderveerde bericht dat er op het gemeentehuis voor haar post is aangekomen.(19)

Het is een kleine omslag. Er steekt een met potlood geschreven brief in gericht aan haar zoon Viktor. De brief is geschreven op 2 februari 1916. Anderhalve maand voordat hij sneuvelde. Viktor heeft de brief nooit ontvangen.

In de brief vragen twee vrienden van hem of hij wil meehelpen om een lijst op te stellen van alle levende, gewonde en dode soldaten aan het front afkomstig van Rudderveerde. Hij heeft aan deze opdracht niet kunnen meehelpen.

Maanden na de wapenstilstand op 11 november 1918 krijgt zijn moeder twee medailles.(20) Het is een eerbetuiging van het Belgisch leger voor de moed van haar zoon om te strijden en te sneuvelen in de eerste wereldoorlog.

DAG 2 : OP ZOEK NAAR ANKERPUNTEN

De dagopening ...

Alle kinderen komen terug samen. De directeur laat per leerjaar een kind aan het woord dat vertelt hoe de dagopdracht van gisteren werd volbracht. De directeur kijkt of ze de opdracht goed hebben uitgevoerd.

Bij een positieve evaluatie krijgen de kinderen hun eerste bouwsteen, de steen met de klaproos.

De fundamentstenen

Vertel de kinderen dat als ze de dagopdracht tot een goed einde kunnen brengen, zij drie bouwstenen kunnen verdienen. De drie bouwstenen zijn de fundamentstenen en vormen het fundament van het monument.

De dagopdracht

Zoek naar ankerpunten van “de vergeten oorlog” in de buurt van de school.

Neem aan dit ankerpunt een klasfoto als bewijs.

Zoek de oude foto van het ankerpunt op.

Maak een collage van de foto van het ankerpunt toen en de foto van het ankerpunt nu.

Suggesties

Weet je niet goed waar de ankerpunten in de schoolomgeving liggen, spreek vrijblijvend de lokale heemkundige kring aan of neem contact op met Frederik Demeyere (zie contactgegevens)

Maak een fotozoektocht rond de ankerpunten uit de schoolomgeving.

Bij de ankerpunten kan men, naar gelang de leeftijd, uitleg geven over de historische gebeurtenissen van deze plaats, of een getuigenis van een persoon voorlezen (zie dagboekfragmenten in bijlage).

DAG 3 : DAG VAN HET VERDRIET

De dagopening ...

Alle kinderen komen terug samen. De directeur laat per leerjaar een kind aan het woord dat vertelt hoe de dagopdracht van gisteren werd volbracht. De directeur kijkt of ze de opdracht goed hebben uitgevoerd.

Bij een positieve evaluatie krijgen de kinderen drie bouwstenen, de fundamentstenen.

De steunstenen

Vertel de kinderen dat als ze de dagopdracht tot een goed einde kunnen brengen en zij twee bouwstenen kunnen verdienen. De twee bouwstenen zijn de steunstenen en vormen de steunpilaren van het monument.

De dagopdracht

Vertel de kinderen dat in een oorlog er veel verdriet is . Dit wordt op het Duitse militaire kerkhof van Vladslo tot uiting gebracht door de beelden "Het treurende ouderpaar" van Käthe Kollwitz.(zie bijlage)

In een les Muzische Vorming wordt er gewerkt rond het uiten van verdriet.

Suggesties

- treurige gezichten maken uit klei.
- kinderen kijken met een treurig gezicht in een spiegel. Dit gezicht wordt op de spiegel geschilderd en onmiddellijk op papier afgedrukt.
- maskers met een treurige uiting maken
- expressieve woordspinnen rond verdriet.
- collage van triestige gezichten uit tijdschriften.
- foto's maken van treurige gezichten.
- maak een tentoonstelling met alle gemaakte werken

DAG 4 : EEN SOBERE DAG

De dagopening ...

Alle kinderen komen terug samen. De directeur laat per leerjaar een kind aan het woord dat vertelt hoe de dagopdracht van gisteren werd volbracht. De directeur kijkt of ze de opdracht goed hebben uitgevoerd.

Bij een positieve evaluatie krijgen de kinderen twee bouwstenen, de steunstenen.

De dakstenen

Vertel de kinderen dat als ze de dagopdracht tot een goed einde kunnen brengen, zij drie bouwstenen kunnen verdienen. De drie bouwstenen zijn de dakstenen en vormen het dak van het monument.

De dagopdracht

Opnieuw wordt een passage uit het leven van Viktor her-voorgelezen. Het betreft het stuk waar de levensomstandigheden aan het front worden beschreven.

Vertel de leerlingen dat het vandaag een inleefdag is waar we ervaren wat het is om niet alles waar je zin in hebt te kunnen eten...net zoals aan het front.

Kinderen brengen vandaag geen tussendoortje mee. Het middagmaal op school wordt vervangen door een sobere maaltijd (soep en brood).

In de namiddag komt een getuige van een oorlog vertellen. Dit kan iemand zijn die de tweede wereldoorlog heeft meegemaakt. Dit kan ook iemand zijn die de ellende van een hedendaagse oorlog, ergens in de wereld heeft meegemaakt, bijvoorbeeld een ontwikkelingshelfer of iemand waar er oorlog is/was in zijn thuisland.

Suggesties

Deze getuigenis kan ook vervangen worden door het maken van een collage met krantenknipsels over hedendaagse oorlogen. Of het beluisteren van een getuigenis op de cd-rom "de grote oorlog".

DAG 5 : VREDESDAG

De dagopening ...

Alle kinderen komen terug samen. De directeur laat per leerjaar een kind aan het woord dat vertelt hoe de dagopdracht van gisteren werd volbracht. De directeur kijkt of ze de opdracht goed hebben uitgevoerd.

Bij een positieve evaluatie krijgen de kinderen drie bouwstenen, de dakstenen.

De dakstenen

Vertel de kinderen dat als ze de dagopdracht tot een goed einde kunnen brengen, zij drie bouwstenen kunnen verdienen. De drie bouwstenen zijn de dakstenen en vormen het dak van het monument.

De dagopdracht

Gedurende de week werden bouwstenen verdiend om het vredesmonument te bouwen.

Vandaag herdenken we Viktor en alle anderde gesneuvelde soldaten.

In een ceremonie die start om eventjes voor 11.00 uur, worden de bouwstenen één voor één aangebracht en opgebouwd.

Vrijblijvend kunnen klaroemblazers van een lokale muziekvereniging aangesproken worden om om 11.00 uur "The Last Post" te blazen. Een alternatief is om "The Last Post" op cd te laten afspelen..

Bloemenkransen worden aan het monument neergelegd alsook worden er vredeswensen aangebracht.

Uit elke deelnemende school neemt er 1 leerjaar die dag deel aan het apotheosemoment in en rond de Dodengang te Diksmuide (zie rubriek programma apotheosedag).

Suggesties

's Avonds worden de kinderen met hun ouders uitgenodigd voor een stille optocht.

Deze tocht, met zaklampen (voor de veiligheid) gaat na het openingsverhaal van dag 1 naar de verschillende ankerpunten. Hier kan dan wel een volledige historische uitleg gegeven worden.

De ouders kunnen ook de tentoonstelling bezoeken.

Een plaatselijke boekhandel kan de hele week zijn etalage inrichten in teken van "de vergeten oorlog".

Samen met de parochie kan er ook in de kerk een vredeswake gehouden worden. Een voorbeeld van een uitgewerkte vredeswake is in bijlage terug te vinden.

BIJLAGEN

- ** vragenlijsten per leerjaar (cfr. Dag 1)
- ** de powerpoint die hoort bij het levensverhaal van Viktor
- ** puzzelstukken (cfr. Dag 1, opdracht eerste en tweede leerjaar)
- ** dagboekfragmenten
- ** suggestief, een kerstverhaal
- ** achtergrondinfo
- ** programma rond apotheosedag Diksmuide
- ** een uitgewerkte vredeswake (cfr. Dag 5)
- ...

GEBRUIKTE BRONNEN

- De kijkkast van Kobe. Een blik op de Eerste Wereldoorlog van Wim Chielens. (Clavis)
- Retrospectief 14/18. Een oorlog in Vlaanderen van Luc Schepens. (Lannoo)
- De Eerste Wereldoorlog. Dag na dag van Jan Westwell. (Zuidnederlandse uitgeverij n.v. Aarstelaar, België)
- Levende herinnering. De oorlog die nooit ophield 1914-1918 van Chrisje en Kees Brants/fotografie Marius van Leeuwen. (Aprilis)
- Internet via google: afbeeldingen WOI.
- Internet: www.geschiedenisvoorkinderen.nl

